

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Велислава Чавдарова

относно: защита на дисертационен труд

разработен от ХИМАТ ХАДЖ ЯХА ИРАГИ

тема:

**„ВЛИЯНИЕ НА МЕДИАТОРНИЯ ПОДХОД ВЪРХУ ФОРМИРАНЕ НА
УМЕНИЯ ЗА ПИСАНЕ НА ДЕЦА ОТ ДЕТСКА ГРАДИНА”**

за придобиване на ОНС „Доктор” в направление 3.2 Психология

Научен ръководител:

Доц. д-р Даниела Карагяурова

**Професионално направление 3.2. Психология, докторска програма Педагогическа
и възрастова психология**

1. Актуалност и значимост на разглеждания в дисертацията проблем:

Актуалността на темата не подлежи на съмнение с оглед на актуалните обществени реалии в Израел. Проблемите, свързани с интегрирането на различни дейности за ограмотяване с цел подобряване на фонологичното осъзнаване, лексикалните познания и знанията за буквите при децата от предучилищна възраст чрез използването на стратегии за медирано обучение от студентите безспорно ще се отрази положително върху когнитивните, социалните и емоционалните проблеми на децата в детската градина. Тези наблюдения, както и професионалният опит на докторанта обуславят мотивацията за избора на темата.

Авторът е новатор, тъй като в изследователското поле на възрастовата и педагогическата психология в Израел липсват представителни изследвания върху приложението и ефективността на прилаганите в детските градини на различни медиативни техники, особено свързани с фасилитиране на уменията за писане. Докторантът демонстрира висока степен на познаване на състоянието на проблема и творческа интерпретация на научните концепции по него.

2. Данни за дисертацията и автореферата

Дисертацията е структурирана в увод и 5 глави и е с обем 230 страници. Съдържанието на всяка глава е разделено на отделни параграфи като в края на всяка глава се извежда обобщение. Основният текст съдържа 34 таблици и 18 фигури. Списъкът на референтната литература се състои от 329 източника на английски език и 18 – на иврит. Повечето от тях са цитирани в текста. Освен това има 23 приложения. В съдържателно отношение текстът е структуриран според изискванията за такъв тип научна разработка.

Изследването, представено в дисертацията е теоретико-приложно и включва прецизно аналитично и добре обмислено и адекватно реализирано емпирично изследване. В теоретичната част са представени основните параметри на концепцията за учене и преподаване в коледжите. За да се изясни функцията на подготовката на студентите, са представени основните подходи, залегнали в учебната програма на студентите от предучилищна педагогика. Това позволява на докторанта да обоснове като водещ подхода на медиацията и се фокусира върху моделите, изградени върху принципите на Виготски, Фюерщайн и Клайн.

Методологията на приложното изследване и емпирична проверка на използването на медиативния подход при ограмотяването на децата в детската градина са описани и коментирани професионално.

При изследването на студентите се използва наблюдение на стратегиите за медирано обучение според авторите Vygotsky, Feuerstein, Klein; Gallimore and Tharp и Diana Wolf. За всеки автор е разработен подробен въпросник, който позволява да се проследи прилагането на метода и са определени психометричните показатели на инструмента.

За изследване на децата са подбрани следните тестове: Тест за фонологично осъзнаване на отварящ звук; Тест за фонологично осъзнаване на затварящ звук; Тест за лексика; Тест за звук-знак. Връзката между звук и знак за буква; Тест за говоримия език. Обработка на думи от речника; Тест за изписване на букви; Тест за писане на думи. Методиката е добре балансирана и професионално подбрана.

По отношение на качествените и количествените качества на дисертационния труд считам, че докторантът е изпълнил минималните национални изисквания по чл. 26, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ и съответно по чл.24, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените публикации са свързани с темата на дисертацията и

демонстрират изследователска ерудиция. Авторефератът синтезирано и точно отразява съдържанието на труда.

По отношение на процедурата и качеството на представената научна продукция не се регистрират нарушения. Дисертационният труд е оригинална научна разработка с несъмнени достойнства.

3. Научни приноси

- Успешно е реализира поставената цел да се представи теоретичен модел на медианото обучение на деца от детска градина, който дава възможност да се проследят влиянията на отделните медиативни техники върху компонентите на началното оgramотяване;
- Обогатен е преподавателския опит на бъдещите учители от колежа с въвеждане на разнообразни интерактивни и медиаторни техники, иновативни за обучението в детските градини;
- Апробирана е интервенционна програма за приложение в практиката, която дава възможност за положително въздействие върху когнитивното и емоционалното развитие на децата в детската градина чрез усвояване на ключови компоненти от началната грамотност;
- Моделът на изследването е описан аргументирано и цялостно. Приложена е адекватно подбрана методика за изследване на измеримите величини.
- Формулираните изводи непосредствено произтичат от конкретното изследване, а обобщението има реалистична приложимост за оптимизиране на дейността на образователните институции в Израел;
- Направени са адекватни заключения, изводи и препоръки, които произтичат от коректно анализирани данни;
- Доказани са корелационните взаимовръзки между медиаторните техники в обучението и постиженията на децата в детските градини;
- Приложената програма, насочена към оgramотяването на децата в арабското общество, дава насоки за повишаване на постиженията и стимулира когнитивното им развитие, езиковото обогатяване и оттук за цялостното им личностно израстване.

4. Бележки и препоръки

Представената разработка показва добрата теоретична подготовка на докторанта по изследваните проблеми, както и умението му да обработва, интерпретира, анализира и обобщава резултати от проведено психологическо изследване. Разработката е балансирана и добре структурирана.

5. Заключение

Практическата приложимост на дисертационния труд, целенасоченият теоретичен анализ и изследователските умения на **ХИМАТ ХАДЖ ЯХА ИРАГИ** ми дават основание да дам своя положителен вот и да предложа на Уважаемото научно жури да му присъди образователната и научна степен “доктор” в област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление: 3.2 Психология. Педагогическа и възрастова психология

20.11.2023 г.
гр.В.Търново

Подпис:

/проф.д-р В.Чавдарова/

